

Sygn. akt III AUa 1660/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Stanisława Kubica (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Pauter SSA Barbara Staśkiewicz
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego

na skutek apelacji K. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 21 września 2011 r. sygn. akt V U 401/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni – po ostatecznym sprecyzowaniu odwołania – w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 24 września 2010 roku ponownie ustalającej jej wartość kapitału początkowego domagał się jej zmiany w kierunku ustalenia wartości kapitału początkowego z uwzględnieniem okresów od 1 kwietnia 1993 roku do 1 października 1993 roku oraz od 1 marca 1995 roku do 28 czerwca 1996 roku jako okresów składkowych oraz domagała się zaliczenia do ustalenia tego kapitału dochodów za rok 1995 w kwocie 19.500 zł i za rok 1996 w kwocie 25.800 zł. Wniosła także o zaliczenie do stażu pracy okresu od 1 kwietnia 1993 roku do 26 grudnia 1994 roku, gdyż w tym okresie była zatrudniona w firmie (...) jako pracownik.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. K. od listopada 1983 roku prowadził jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...), wpisaną do ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta w G.. Firma ta świadczyła usługi sanitarne i hydrauliczne. Wnioskodawczyni K. K. w okresach od 1 listopada 1983 roku do 31 maja 1991 roku oraz od 1 listopada 1993 roku do 26 grudnia 1994 roku podlegała ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca u T. K.. W grudniu 1994 roku T. K. założył jednoosobową spółkę z o.o. pod nazwą (...) Sp. z o.o. w W.. Spółka rozpoczęła działalność od 1 marca 1995 roku. W tym samym dniu została zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony pomiędzy spółką (...) reprezentowaną przez T. K. jako prezesa zarządu spółki a wnioskodawczynią K. K.. Wnioskodawczyni została zatrudniona na stanowisku specjalisty ds. marketingu, magazyniera w pełnym wymiarze czasu pracy. Umowa o pracę została rozwiązana w dniu 28 czerwca 1996 roku na mocy porozumienia stron. Decyzją z dnia 22 lipca 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił wnioskodawczyni K. K. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku. Organ rentowy uznał za udowodnione wnioskodawczyni 6 lat, 10 miesięcy i 14 dni okresów składkowych oraz 5 lat i 1 dzień okresów nieskładkowych. Wartość kapitału początkowego wnioskodawczyni ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 39.258,56 zł. ZUS wskazał, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresu od 1 marca 1995 roku do 28 czerwca 1996 roku, gdyż nie został wystarczająco udowodniony. W dniu 26 sierpnia 2010 roku K. K. przedłożyła w Inspektoracie ZUS w G. nowe dokumenty, tj. umowę o pracę z 30 marca 1993 roku oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzenia Rp-7 za okres od 1 kwietnia 1993 roku do 23 grudnia 1994 roku i od 1 marca 1995 roku do 28 czerwca 1996 roku. W dniu 13 września 2010 roku wnioskodawczyni złożyła kolejny wniosek o ustalenie kapitału początkowego. Wobec powyższego, w decyzji z dnia 24 września 2010 roku ZUS ponownie ustalił wnioskodawczyni wartość kapitału początkowego. Organ rentowy przyjął za udowodnione 15 lat, 7 miesięcy i 10 dni okresów składkowych oraz 5 lat i 1 dzień okresów nieskładkowych. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 67.166,33 zł. ZUS nie uwzględnił okresów: od 1 kwietnia 1993 roku do 1 października 1993 roku, ponieważ dokumenty będące w posiadaniu Zakładu nie potwierdzają ubezpieczenia w tym okresie i od 1 marca 1995 roku do 28 czerwca 1996 roku, gdyż nie został wystarczająco udowodniony. Ponadto, organ rentowy nie uwzględnił dochodów z roku 1995 w kwocie 19.500 zł oraz z roku 1996 w kwocie 25.800 zł, gdyż nie zostały wystarczająco udowodnione.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy wyrokiem z dnia 21 września 2011 roku zmienił decyzję ZUS Oddział w L. z dnia 24 września 2010 roku w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni prawo do przeliczenia kapitału początkowego przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia wnioskodawczyni od 1 marca 1995 roku do 28 czerwca 1996 roku na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. w W., w pozostałym zakresie oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu do wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż nie zasługiwało na uwzględnienie odwołanie wnioskodawczyni w zakresie w jakim domagała się ponownego ustalenia kapitału początkowego z uwzględnieniem okresu od 1 kwietnia 1993 roku do 1 października 1993 roku oraz zaliczenia do stażu pracy okresu od 1 kwietnia 1993 roku do 26 grudnia 1994 roku. Jak wynika bowiem z analizy materiału dowodowego, wnioskodawczyni w spornym okresie, tj. od 1 kwietnia 1993 roku do 26 grudnia 1994 roku pracowała jako osoba współpracująca T. K.. Wprawdzie świadek T. K. wskazał, że zawarł z wnioskodawczynią umowę o pracę w dniu 1 marca 1993 roku i w dniu 30 marca 1993 roku, jednakże wskazać należy, że stosownie do przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U z 1989r., Nr 46, poz. 250) osobą współpracującą jest zarówno osoba, która współpracuje przy prowadzeniu działalności gospodarczej bez żadnej umowy jak i osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, jeżeli spełniała ona wskazane niżej kryteria. Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy, obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu podlegały osoby fizyczne, prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Stosownie do treści 26 ust. 1 i 2 powołanej ustawy, ubezpieczeniu społecznemu podlegali również członkowie rodziny ubezpieczonego, m.in. małżonek, jeżeli współpracują przy prowadzeniu działalności w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy obowiązującego pracowników gospodarki społecznej. Jak wynika z zeznań T. K., w spornym okresie, tj. od 1 kwietnia 1993 roku do 26 grudnia 1994 roku prowadził on na własny rachunek działalność gospodarczą na podstawie

wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Wnioskodawczyni w tym okresie współpracowała w prowadzeniu tej działalności w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy obowiązującego pracowników gospodarki uspołecznionej. W takiej sytuacji zatem, nawet mimo zawarcia umowy o pracę, sporny okres, tj. od 1 kwietnia 1993 roku do 26 grudnia 1994 roku nie mógł zostać zaliczony wnioskodawczyni do stażu pracy, gdyż wobec spełnienia wszystkich przesłanek, o których mowa w powołanych wyżej przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin, uznać należało, że wnioskodawczyni w okresie tym nie była zatrudniona jako pracownik, lecz była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej męża. Jednocześnie, okres od 1 kwietnia 1993 roku do 1 października 1993 roku nie mógł zostać zaliczony wnioskodawczyni do okresów składkowych. Jak wynika z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, okresami składkowymi są m.in. okresy ubezpieczenia. Stosownie do treści art. 32 powołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin obowiązek zgłoszenia do ubezpieczenia osoby współpracującej ciążył na osobie prowadzącej działalność, o której mowa w art. 1 (działalność gospodarcza na własny rachunek na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub koncesji określonych w przepisach o działalności gospodarczej lub uprawnień określonych w przepisach szczególnych). Składki na ubezpieczenie za osobą współpracującą opłaca osoba prowadząca działalność, a w wypadku kontynuowania przez osobę, która wykonywała współpracę, ubezpieczenia na podstawie art. 3 ust. 2 – składkę opłaca ta osoba. Ze znajdujących się w aktach ubezpieczeniowych potwierdzeniach ubezpieczenia wynika, że wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu społecznemu jako osoba współpracująca w okresach od 1 listopada 1983 roku do 31 maja 1991 roku oraz od 1 listopada 1993 roku do 26 grudnia 1994 roku. Brak natomiast dowodów potwierdzających, by wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczenia w okresie od 1 kwietnia 1993 roku do 1 października 1993 roku. Wobec powyższego, okres ten nie mógł zostać zaliczony wnioskodawczyni jako okres składkowy. Na uwzględnienie zasługuje natomiast żądanie wnioskodawczyni w zakresie w jakim domagała się zaliczenia do wartości kapitału początkowego okresu zatrudnienia od 1 marca 1995 roku do 28 czerwca 1996 roku. Sąd Okręgowy zauważył, iż w grudniu 1994 roku T. K. założył spółkę z o.o. (...) w W., która rozpoczęła działalność dnia 1 marca 1995 r. Forma prowadzonej przez wnioskodawcę działalności (tj. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jako osoba prawna), pozwalała zatem na zatrudnienie wnioskodawczyni jako pełnoetatowego pracownika. Okoliczność, że ubezpieczona została zatrudniona na podstawie stosunku pracy potwierdza znajdująca się w aktach osobowych wnioskodawczyni umowa o pracę z dnia 1 marca 1995 r. oraz świadectwo pracy z dnia 28 czerwca 1996 r. O faktycznym wykonywaniu czynności pracowniczych przez wnioskodawczynię mówili także słuchani w sprawie świadkowie M. K., S. K. i W. W.. Zatrudnienie wnioskodawczyni na podstawie umowy o pracę rodziło obowiązek objęcia jej z tego tytułu ubezpieczeniami społecznymi. Nie ma w tej sytuacji znaczenia, czy pracodawca rozliczał się z organem rentowym na podstawie deklaracji bezimiennych, czy też w inny sposób. Pracodawca bowiem jako płatnik składek, ma obowiązek zgłoszenia pracownika do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek objęcia pracownika ubezpieczeniem społecznym istnieje niezależnie od tego czy pracodawca dopełnił tego zgłoszenia czy też nie. Wszelkie zaniedbania pracodawcy w tym zakresie nie mogą zatem wywierać żadnych negatywnych konsekwencji dla pracownika. Niezależnie od powyższego, Sąd Okręgowy wskazał, iż w aktach osobowych ubezpieczonej znajduje się decyzja ZUS z dnia 10 kwietnia 1996 roku, zgodnie z którą K. K., jako osoba współpracująca z T. K. w okresie od 1 marca 1995 roku, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu unormowanemu w ustawie o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin, bowiem, jak wynika ze zgłoszenia, jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. w W.. Sąd Okręgowy nie uwzględnił natomiast żądania ubezpieczonej w zakresie w jakim domagała się zaliczenia do ustalenia jej kapitału początkowego dochodów za rok 1995 w kwocie 19.5000 zł i za rok 1996 w kwocie 25.800 zł. Zauważyć należy, że przedłożone przez wnioskodawczynię zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 19 sierpnia 2010 r. nie zawiera pieczętki oraz podpisu pracownika komórki finansowej (głównego księgowego lub osoby pełniącej podobną funkcję). Dokument ten został jedynie podpisany przez T. K., który jest mężem wnioskodawczyni. Budzi także wątpliwości fakt, że K. K., zajmując stanowisko pracownika administracyjnego - magazyniera otrzymała we wskazanych latach tak wysokie wynagrodzenie. Jednocześnie, wnioskodawczyni, poza wskazanym zaświadczeniem Rp-7, nie przedłożyła żadnych innych dokumentów na potwierdzenie wysokości osiąganych dochodów we wskazanych latach, w szczególności kart wynagrodzeń czy list płac. Także przesłuchani w sprawie świadkowie nie byli w stanie podać wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez wnioskodawczynię w spornych latach. Nie jest natomiast wystarczające samo tylko stwierdzenie przez świadków, że wynagrodzenie to było „wysokie”. Nie było także uzasadnione żądanie od ZUS informacji i

dokumentów wskazujących na kwoty zbiorczo opłacanych składek na ubezpieczenia społeczne przez firmę (...), jako płatnika. Na tej podstawie nie było bowiem możliwe ustalenie wynagrodzeń wnioskodawczynie za sporne lata, bowiem płatnik składek rozliczał się w tym czasie (przed 1999 r.) na podstawie bezimiennych deklaracji.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła wnioskodawczynie, która zaskarżając wyrok w części oddalającej jej odwołanie zarzuciła mu rażące naruszenie prawa materialnego oraz dokonanie błędnych ustaleń faktycznych poprzez nieuznanie wysokości wynagrodzenia wnioskodawczynie za okres od kwietnia 1993 rok do grudnia 1996 roku wskazanego w zaświadczeniu Rp – 7 wystawionym przez właściciela S. – T. K.. Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawczynie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania w całości.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji zgromadził w sprawie wystarczający materiał dowodowy, a jego ocena nie narusza granic zastrzeżonych dla swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 kpc). Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji, Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie znajdujące uzasadnienie w całokształcie sprawy oraz treści obowiązujących przepisów, a Sąd Apelacyjny aprobując w pełni te ustalenia, przyjmuje je za własne bez potrzeby szczegółowego ich przytaczania.

Spór w sprawie ogniskował się zasadniczo wobec wyliczenia kapitału początkowego wnioskodawczynie z uwzględnieniem dochodów za rok 1995 w kwocie 19.500 zł, za rok 1996 w kwocie 25.800 zł.

Reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 kpc) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Oznacza to, iż w rozpoznawanej sprawie to wnioskodawczynie winna była wykazać wysokość swoich zarobków, których domaga się wliczenia do kapitału początkowego.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., nr 10, poz. 49) zawiera w § 20 wykaz środków dowodowych, którymi można dowodzić wysokość zarobków, stanowiących podstawę wymiaru emerytury. Przepisy rozporządzenia, regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają jednak zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów.

W rozumieniu powyższych przepisów prawidłowo Sąd Okręgowy nie uwzględnił żądania wnioskodawczynie dotyczącego zaliczenia do ustalenia jej kapitału początkowego dochodów za rok 1995 w kwocie 19.500 zł i za rok 1996 w kwocie 25.800 zł. Wnioskodawczynie nie udowodniła bowiem, iż rzeczywiście w spornym okresie czasu uzyskała wskazany powyżej dochód. Wnioskodawczynie przedstawiła jedynie zaświadczenie Rp – 7 podpisane przez jej męża – właściciela spółki. Wskazane zaświadczenie zawiera jednak szereg wątpliwości. W szczególności nie jest opieczętowane, brak na nim podpisu pracownika głównego księgowego lub osoby pełniącej podobną funkcję. Wątpliwości Sądu Apelacyjnego budzi też wpisana wysokość dochodów wnioskodawczynie. Słusznie w tym zakresie uznał Sąd Okręgowy, iż wątpliwe jest aby wnioskodawczynie zajmując stanowisko pracownika administracyjnego – magazyniera otrzymała tak wysokie wynagrodzenie. Podkreślenia wymaga, iż w materiale dowodowym brak jest innych dowodów potwierdzających wysokość zarobków wnioskodawczynie. Brak jest odpowiednich akt pracowniczych (lista płac, karty wynagrodzeń, deklaracje ZUS) oraz brak jest dokumentów skarbowych (deklaracje PIT) potwierdzających wysokość dochodów wnioskodawczynie we wskazanym okresie. W tym kontekście słusznie Sąd Okręgowy nie dał wiaty treści zaświadczenia wnioskodawczynie Rp – 7 wystawionego przez jej męża T. K..

Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z ustaleniami dokonanyymi przez Sąd I instancji. Natomiast zarzuty wnioskodawczyni opierające się jedynie na zarzucie dokonania odmiennej oceny dowodów niezgodnej z obowiązującymi przepisami prawa, nie mogą znaleźć uznania w kontekście zgromadzonego materiału dowodowego.

Z wymienionych względów Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji na podstawie art. 385 kpc.

R.S.